

TVERRETATLIGE BRANNETTERFORSKNINGSGRUPPER HØYNER KVALITETEN PÅ BRANNETTERFORSKNING, NOE VI SÅRT TRENGER

Bacheloroppgaven skrevet av Øivinn Melle og Tobias Rød, redegjør for dagens status for distriktsvise tverretatlige brannetterforskningsgrupper i Norge. Tverretatlige brannetterforskningsgrupper består, i tillegg til politiet, av bistand fra eltilsyn og brannvesen. Dermed vil brannetterforskning foregå med spisskompetanse på elektriske anlegg og brann, i tillegg til politiets taktiske og tekniske etterforskningsarbeid.

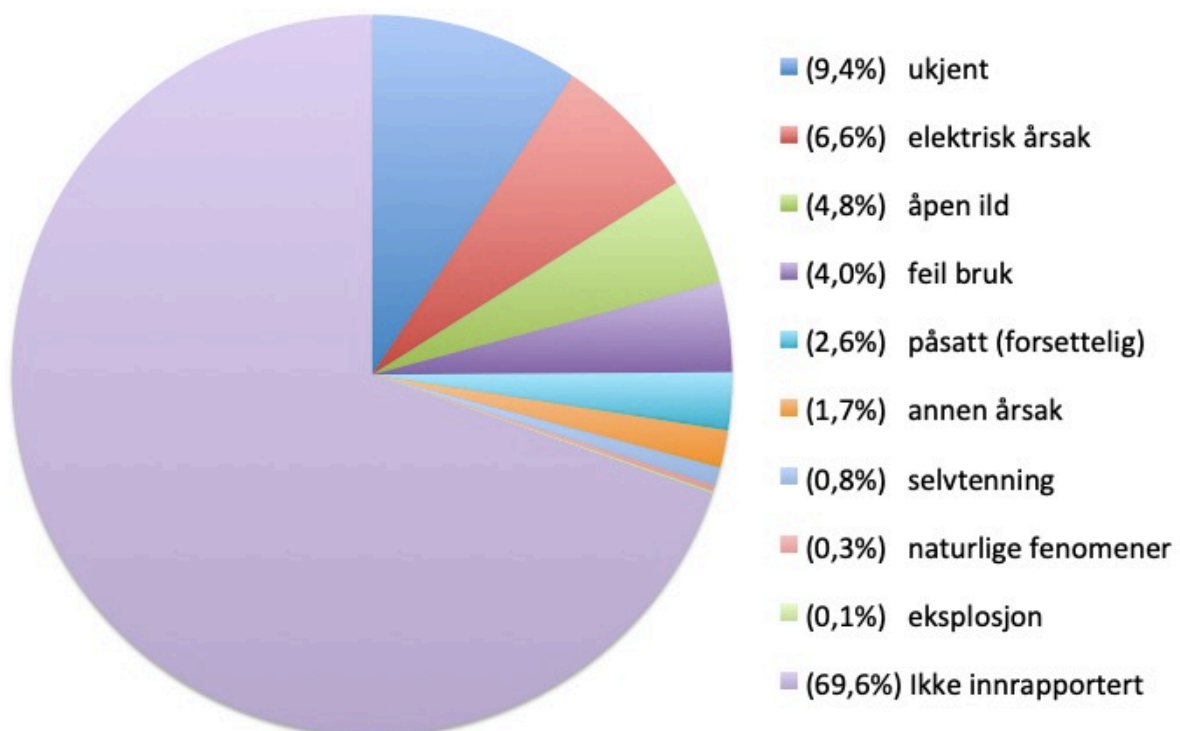

Foto: Ivar Ruud Eide, Drøbak

Brann er et svært komplekst fysisk fenomen. Dermed er det viktig å ha et godt teoretisk grunnlag samt praktisk erfaring for å kunne ta de riktige vurderingene i en brannetterforskning. Politiet innehar god kompetanse på taktisk og teknisk etterforskning. Likevel kan man ved å benytte bistand fra spisskompetanse på elektriske anlegg og brann, sikre at god kvalitet på brannetterforskning bygges og ivaretas.

God kvalitet på brannetterforskningen vil kunne bidra til å avdekke brannårsak i flere bygningsbranner, noe som er viktig for styring av det brannforebyggende arbeidet. De tre siste årene har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ikke fått innrapportert brannårsak på om lag 70% av branner i eller inni bygg. Av de innrapporterte brannårsakene har om lag 10% ukjent årsak. Dette tilsier at det ved 80% av tilfellene ikke er avdekt brannårsak. Brannvesenet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap bruker brannårsaker for å videreutvikle brannforebyggende tiltak og styre det brannforebyggende arbeidet. Om lag 20% avdekte brannårsaker gir et dårlig grunnlag å basere dette arbeidet på.

Oversikt for brannårsak 2016-18

Distriktsvise tverretatlige brannetterforskningsgrupper er et tiltak som tidligere har blitt skrevet om av blant annet Arbeidsgruppen for Kvalitetssikring av Brannetterforskning, eller AKB. Arbeidsgruppen ble utnevnt av Justisdepartementet, dagens Justis- og beredskapsdepartement, i 1997. Arbeidet som ble gjort av AKB ble avsluttet i 2008, og inneholdt blant annet prøveprosjekter med slike grupper. Det hele førte til en sterk anbefaling om å etablere tverretatlige distriktsvise brannetterforskningsgrupper over hele Norge.

Oppgaven stiller i bunn og grunn spørsmål om det er hensiktsmessig å pålegge tverretatlige brannetterforskningsgrupper i alle politidistrikter. Det er gjort intervjuer av politi, eltilsyn og brannvesen i politidistriktene samt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Politidirektoratet og Riksadvokatembetet. Dette for å redegjøre for dagens status på brannetterforskningsgruppene, samt å bruke forskningen i en kombinasjon med tidligere forskning for å finne ut om det virker hensiktsmessig med et pålegg. Studentene har skrevet bacheloroppgaven i forbindelse med en branningeniør-utdanning, der Håvard Arntzen fra Kripos og Torodd Lokna fra Høgskulen på Vestlandet har vært veiledere.

Konklusjoner

Etter at AKB anbefalte et pålegg om etablering av tverretatlige distriktsvise brannetterforskningsgrupper, valgte Politidirektoratet i samråd med Riksadvokaten å ikke pålegge politimesterne i politidistriktene en etablering. Politimesterne sto likevel fritt til å etablere disse etterforskningsgruppene dersom det syntes hensiktsmessig og at det lot seg gjøre. I dag er det tolv politidistrikter i Norge, hvor flere har etablert samarbeidsordninger i forbindelse med brannetterforskning. Helhetsinntrykket er at samarbeidet fungerer godt der de er etablert, men at det savnes formelle avtaler mellom etatene.

I intervjuer er det spurt om de forskjellige aktørene mener tverretatlige brannetterforskningsgrupper høyner kvaliteten på brannetterforskning. Det er jevnt over full enighet i både politiet, eltilsyn, brannvesen, Riksadvokatembetet, Politidirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap at denne ordningen fører til heving av kompetanse og kvalitet innen brannetterforskning. Det er også enighet om at politiet har behov for spisskompetansen, i tillegg til egen kompetanse på taktisk og teknisk etterforskning.

Det ligger likevel utfordringer rundt etablering av brannetterforskningsgruppene. Eltilsyn er pålagt å bistå politiet i etterforskning, det er derimot ikke brannvesenet. Hvis politimesterne skal bli pålagt å etablere slike grupper, kan man ikke være avhengig av frivillighet fra brannvesenets side. Politiet ønsker da at også brannvesenet skal være pliktige til å bistå, noe som allerede er hjemlet i lov, men det er likevel nødvendig med en forskriftsendring. En annen utfordring er at brannvesen og politi er oppdelt på forskjellige måter. Brannvesen er kommunal styrt med en kommunal oppdeling, mens politiet er statlig styrt og oppdelt i tolv politidistrikter.

Det er nødvendig at etterforskningsgruppene har tilstrekkelig mange hendelser til å kunne opparbeide seg erfaring og heve kompetansen i hver enkelt gruppe. Dette gjelder også for personellet i gruppen, og det er derfor en viktig faktor at gruppene har faste deltakere. En ordning hvor det sitter en deltaker fra brannvesen i hver kommune vil derfor ikke være en god løsning. I den forbindelse anbefales det å se til «110-sentral løsningen», der kommunene i politidistriktet samarbeider om finansieringen av en felles nødalarmeringssentral ved hjelp av en fordelingsnøkkel. På samme måte kan kommunene i politidistriktet samarbeide om finansieringen av et mindre utvalg deltakere fra brannvesen som skal bistå i brannetterforskning.

Videre bør det utarbeides rammer og retningslinjer for organisering av ordningen. I den forbindelse anbefales det å se til arbeidet gjort av AKB. Det bør gjøres rede for hvor mange grupper det skal være i hvert enkelt distrikt, og hvem disse gruppene bør bestå av. Det anbefales at Politidirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap utveksler sine tanker rundt temaet, og utfordringer de ser for seg ved et slikt prosjekt. På denne måten kan fagretningene samarbeide for å finne aktuelle løsninger på veien mot en permanent etablering av tverretatlige distriktsvise brannetterforskningsgrupper.

Brannårsakstatistikken for de tre siste årene viser et høyt antall manglende brannårsaker. I rapporten er statistikken sett i sammenheng med de faglige argumentene til etableringen av tverretatlige brannetterforskningsgrupper. Hovedkonklusjonen er at det definitivt bør jobbes for å finne løsninger som gjør at ordningen blir etablert på permanent landsdekkende basis. Dette vil være med på å ivareta samfunnssikkerheten gjennom brannforebyggende arbeid av høyest mulig kvalitet.